

Digitaliseringsplan för äldreomsorgen i Stockholm stad

2025-2026 med inriktning
2027

Innehåll

1. Inledning	2
2. Vision för äldreomsorgens digitalisering	3
2.1 Målområden för äldreomsorgens digitalisering.....	3
3. En sammanhållen digitaliseringsutveckling	4
3.1 Digitaliseringsplan och uppföljning	4
3.2 Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering	5
3.3 Artificiell intelligens	5
4. Sammanfattning av prioriterade områden.....	5
4.1 Prioriterade områden för äldreomsorgens digitaliseringsutveckling	6
5. Framtagande av Digitaliseringsplan 2025-2026 med inriktning 2027	9
5.1 Arbetsformer för framtagande av digitaliseringsplan	9
6. Slutord	10

1. Inledning

Stockholm stad ska vara en tillgänglig stad för alla med möjlighet till inkludering och valfrihet. För att lyckas utveckla verksamheten genom digitalisering krävs samarbeten och strukturer över verksamhetsområden och organisatoriska gränser, det kommer gynna den äldre stockholmaren. Genom ett helhetsperspektiv ska vårt fokus i arbetet med respektfull digitalisering vara en smart äldreomsorg där äldre stockholmare fortsatt har huvudrollen i sina liv och stadens medarbetare arbetar med rätt saker. Valfärds- och trygghetskapande teknik kan bidra till en framtidsinriktad äldreomsorg som ökar den äldres trygghet, självständighet och delaktighet.

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar där antalet äldre ökar och fler äldre väntas bo kvar i ordinärt boende längre. För att möta utmaningarna behöver äldreomsorgens verksamheter utvecklas och använda nya sätt att arbeta på. Omställningen mot mer digitala arbetssätt och processer kommer vara utmanande och takten behöver öka. En sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar är prioriterat för äldreomsorgen och socialtjänsten i Stockholms stad.

I Äldreboendeplan 2024 med utblick mot 2050 beskrivs ett ökat behov av särskilda boenden samtidigt som flera befintliga fastigheter är i behov av större renoveringar. Befintlig teknik och framtida lösningar kan bidra med ökade förutsättningar att möta omsorgsbehov hos en växande målgrupp. Smarta digitala funktioner kan bidra med ökad självständighet, främja bättre hälsa och underlätta för äldre att kunna bo kvar hemma längre.

Både breddinförande och lokala projekt i stadsdelsförvaltningar är viktigt för att skapa möjligheter där teknik stödjer och främjar omsorgen. Detta ställer krav på nya samarbeten och arbetssätt.

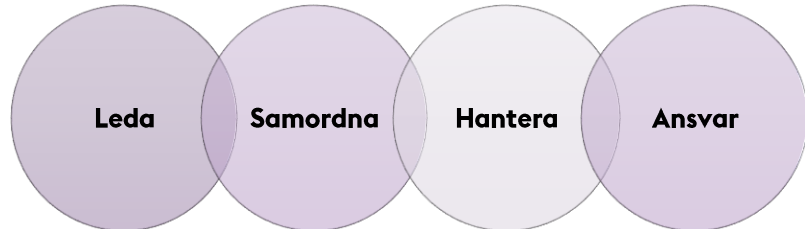
1.1 Leda och samordna digitalisering för äldreomsorgen i Stockholms stad

Äldreomsorgens digitalisering berörs av politiska och nationella initiativ och prioriteringar. Från den 1 mars 2024 trädde en lagändring i socialtjänstlagen i kraft som avser att förtydliga möjligheter att använda väldfärdsteknik i särskilda boenden och hemtjänst. Inom de närmaste åren kommer ett flertal nya lagstiftningar och direktiv att aktualiseras. Av dessa kan nämnas NIS2 som syftar till att verka för och upprätthålla en hög cybersäkerhetsnivå och CER-direktivet som berör förmågan att

I Stockholm stad finns 155 204 personer över 65 år (2024).

Äldreomsorgen har 8226 platser inom särskilda boendeformer fördelat mellan tre regiformer, kommunal, privat och entreprenad. Sweco's prognos för år 2040 är att Stockholm stad har 222 042 personer över 65 år.

stärka motståndskraft och drift av samhällskritiska funktioner och verksamheter.

Äldreförvaltningen ska leda och samordna digitaliseringsutvecklingen inom äldreomsorgen samt stödja stadsdelsförvaltningarna i deras arbete att utveckla och införa digitala arbetssätt.

Hantering av prioriterade områden som leds av äldreförvaltningen behöver ha ett tydligt och förankrat delat ansvar mellan stadsdelsförvaltningarna, bolag, stadsledningskontoret och övriga fackförvaltningar.

Äldreomsorgens prioriterade områden inom digitalisering handlar om att genomföra en samlad utveckling där varje enskild del stödjer och främjar varandra från ett nuläge till ett framtidsperspektiv. Prioriteringarna ska vila på framtagna visioner och målområden för äldreomsorgens digitalisering.

2. Vision för äldreomsorgens digitalisering

Genom innovativa lösningar och välfärdsteknik skapas förutsättningar för ett självständigt liv för den äldre. Äldre personer ska ha tillgång till likvärdig service och tjänster som är relevanta och av hög kvalitet som bidrar till ökad trygghet, värdighet och självbestämmande.

2.1 Målområden för äldreomsorgens digitalisering

Trygghet

Medarbetare, chefer och äldre ska känna trygghet i användning av digital teknik för att främja den äldres delaktighet och trygghet.

Värdighet

Digital teknik ska stödja ökad integritet för den äldre och underlätta för medarbetare att utföra insatser där teknik används på ett respektfullt sätt.

Självständighet

Medarbetare och chefer ska ha förmåga att använda digital teknik som är jämlikt utformad och kunskap att uppmuntra äldre att självständigt nyttja digital teknik.

Självbestämmande

Den äldre ska ges möjlighet och uppmuntras till delaktighet och inkludering i val och användning av digital teknik och tjänster.

3. En sammanhållen digitaliseringsutveckling

Den nya socialtjänstlagen väntas träda i kraft i juli 2025.

Omställningen till den nya lagen anger högt ställda förväntningar på att öka graden av digitalisering. För att möta äldreomsorgens behov behöver stadens centrala resurser användas effektivt över organisatoriska gränser. Stadsdelsförvaltningarna behöver ha utrymme att bidra i utvecklingen, införa nya lösningar och förändra sina arbetssätt.

Äldreförvaltningen och socialförvaltningen har initierat ett gemensamt arbete för att ta fram en struktur för ökad samstyrning av äldreomsorgens och socialtjänstens digitaliseringsutveckling. Arbetet sker i nära samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna. Målet är bland annat att skapa systematik i behovsfångst, prioritering, beslut, finansiering, planering och operativt arbete över organisatoriska gränser.

3.1 Digitaliseringsplan och uppföljning

Digitaliseringsplanen revideras framöver vartannat år och uppdateras med prioriterade behov och budgetuppdrag som tjänar på att samordnas. Digitaliseringsplanen är ett stödjande underlag för politiska beslut och prioriteringar. Status och uppföljning av digitaliseringsplanens prioriterade områden sker årligen till äldrenämnden i samband med ordinarie arbete för uppföljning genom tertiärrapporter och verksamhetsberättelse.

Äldreomsorgens arbetsformer med en digitaliseringsplan och tillhörande beredande och styrande forum kan komma att justeras för att gå i takt med utvecklingen av äldreomsorgens och socialtjänstens gemensamma digitaliseringsutveckling och för att säkra en sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar och en effektiv styrning för stadens äldreomsorg och socialtjänst.

3.2 Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering

Sveriges kommuner har enats om en strategisk agenda, ett handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering. Målsättningen är att främja digitalisering med gemensamma krafter över kommungränser. Stockholms stad prioriterar och ställer sig bakom tre av initiativen för en gemensam nationell hantering:

- Identitets- och behörighetshantering
- Säker digital kommunikation (SDK)
- Digital post

Arbetet med de tre prioriterade digitaliseringsinitiativen leds av stadsledningskontoret. Äldreförvaltningen och socialförvaltningen bidrar gemensamt i arbetet utifrån sina respektive verksamhetsområden och kommer ta fram ett verksamhetsnära stöd för att stödja stadsdelsförvaltningarna i deras kommande införanden av dessa prioriterade digitaliseringsinitiativ.

3.3 Artificiell intelligens

Artificiell intelligens (AI) är ett paraplybegrepp för flera tekniker som på sikt förväntas skapa nytta i vård- och omsorgssektorn. En vägledning för ansvarsfull användning av AI är under framtagande inom stadsledningskontoret.

Inom AI sker utveckling i en snabb takt samtidigt som tekniken behöver ha utrymme att mogna för att optimera möjligheter till säkra nyttor inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen följer utvecklingen och bevakar området inom ramen för äldreomsorgens behov.

4. Sammanfattning av prioriterade områden

De initiativ som finns med i digitaliseringsplan 2025 bygger en bro till den redan tidigare framtagna digitaliseringsplanen och skapar förutsättningar att effektivt driva pågående samt planerade projekt, uppdrag och breddinförande framåt. Initiativen speglar behov som är gemensamma för stadsdelsförvaltningarna i relation till vision och målområden som är framtagna för äldreomsorgens digitalisering.

De kommande åren ska ett antal prioriterade områden omhändertas från behov till genomförande och driftsättning. Dessa behöver utföras i relation till införande av nya socialtjänstlagen samt

kommande lagstiftningar och direktiv som berör digitalisering och cybersäkerhet. Varje uppdrag omfattar över åren förarbete, planering, förankring, genomförande till införande, överlämning samt drift och förvaltning. Utöver detta behöver utrymme möjliggöras för andra behov som inkommer inom planperioden.

4.1 Prioriterade områden för äldreomsorgens digitaliseringsutveckling

Interna trygghetslarm på särskilda boenden

Inom de närmsta åren har vissa stadsdelsförvaltningar avtal om interna trygghetslarm på särskilda boenden som löper ut. Verksamheterna efterfrågar stöd för enhetlig, effektiv och säker hantering av interna trygghetslarm i staden. Därför är en hantering av interna trygghetslarm på särskilda boenden ett prioriterat område för äldreomsorgen.

Adda (en del av Sveriges kommuner och regioner, SKR) genomför en nationell ramavtalsupphandling våren 2025 för digitala trygghetstjänster och produkter för särskilt boende och gruppboende. Avtalet beräknas vara på plats under det tredje kvartalet 2025 och inriktningen är att kommande larmlösningar ska kunna avropas från Addas ramavtal.

Äldreförvaltningen kommer att leda ett stadsövergripande arbete för en mer enhetlig hantering av interna trygghetslarm på särskilda boenden. Stödet omfattar att:

- förbereda för införande och förvaltning av en ny larmlösning baserad på Addas kommande ramavtal för digitala trygghetstjänster och produkter för särskilt boende och gruppboende.
- etablera en stödfunktion för befintliga och framtida larmlösningar.
- kartläggning av nuvarande larmlösningar på särskilda boenden.

Trygghetsskapande teknik för särskilt boende och ordinärt boende

Ett pilotprojekt planeras i samarbete med Södermalms stadsdelsförvaltning där digital tillsyn ska testas i en verksamhetsnära miljö. Pilotprojektet ska ta fram förslag på arbetssätt för digital tillsyn och utvärdera hur väl tekniken för digital tillsyn fungerar med nuvarande larmlplattform som används för trygghetslarm i ordinärt boende. Arbetet syftar till att ge ökad kunskapsbas inför kommande arbete med avrop från Addas

ramavtalsupphandling för digitala trygghetstjänster och produkter för särskilt boende och gruppboende. Pilotprojektet förväntas pågå under 2025.

Digitala inköp

En nyttorealiseringskalkyl för digitala inköp har tagits fram tillsammans med representanter från hemtjänstverksamheter i stadsdelsförvaltningarna. Den visar på en minskning av transportkostnader och minskad arbetstygnd för personal (bära hemtunga varor). Den visar vidare på att digitala inköp kan frigöra värdefull tid för hemtjänstens medarbetare som kan omfördelas till omvårdnadsarbete. Genom att stödja och uppmuntra äldre att göra inköp digitalt kan graden av självständighet öka genom att den äldre och personalen gör inköpet tillsammans. Arbetet framöver involverar representanter från hemtjänstverksamhet för konkretisering av det digitala inköpet – från beviljad insats till genomförande, dokumentation och uppföljning.

Sociala system

Sociala system är ett samlingsnamn för de olika system som stödjer stadens verksamheter inom socialtjänst, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård. Äldreförvaltningen och socialförvaltningen ansvarar tillsammans med stadsledningskontoret för den verksamhetsnära förvaltningen och utveckling av Sociala system. Stadsledningskontoret ansvarar för den it-nära förvaltningen.

Inom Sociala system är det prioriterat att byta ut Paraplyets tekniska plattform, säkerställa funktionalitet utifrån nya socialtjänstlagen, arbeta för ökade digitala arbetssätt med digital huvudakt och utveckla beslutstöd för Sociala system för att öka stadens analysförmåga inom socialtjänsten och äldreomsorgen. Vidare ska de befintliga utförarsystemen ParaGå, ParaGå-Web, SchemOS, Vodok, ParaSoL, ParaDifo och Platina ersättas med ett nytt utförarsystem för äldreomsorgen, socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvårdens utförarverksamheter.

Under 2025 ska en utredning genomföras som ska visa var inom staden den it-nära förvaltningen av sociala system ska finnas för att skapa bästa förutsättningar för förvaltning och utveckling. Utredningen leds av stadsledningskontoret tillsammans med socialförvaltningen och äldreförvaltningen.

Digitala arbetssätt och säker digital kommunikation (SDK)

Tjänster som säkra meddelanden och säker digital kommunikation (SDK) är prioriterade områden att stödja verksamheterna att börja använda och även något Sveriges kommuner och regioner (SKR)

lyfter som prioriterade digitaliseringsinitiativ ur ett nationellt perspektiv. Säkra meddelanden är stadens tjänst för att skicka känslig information på ett säkert och lagenligt sätt, både internt och externt. Säker digital kommunikation (SDK) är en digital infrastruktur som möjliggör att offentlig sektor kan utbyta känslig information mellan varandra på ett säkert sätt. Äldreförvaltningen och socialförvaltningen kommer gemensamt utifrån sina respektive verksamhetsområden ta fram verksamhetsnära stöd för att stödja stadsdelsförvaltningarna i deras kommande införanden.

Stockholm Surf

En viktig grund för att kunna åstadkomma utveckling av att nyttja digital teknik är att det finns en tjänst med tillräcklig kapacitet i det trådlösa nätverket (wifi). Tjänsten Stockholm Surf omfattar allmänna utrymmen inom vård- och omsorgsboenden och servicehus, förebyggande verksamheter samt korttidsplatser. Stockholm Surf underlättar för äldre att genomföra digitala vårdbesök, söka, hantera och ta emot information och upprätthålla kontakt med anhöriga. Ett pilotprojekt har genomförts i samarbete med S:t Erik Kommunikation AB, stadsledningskontoret och socialförvaltningen. Resultatet visar på positiva resultat och tjänsten kommer därför införas i flera verksamheter. Arbetet framåt omfattar att ta fram ett gemensamt användarstöd och rutin för att stödja användning i verksamheterna. Ett breddinförande ska inledas under första kvartalet 2025 som beräknas vara slutfört i slutet av 2025.

Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och kommunstyrelsen utreda förutsättningarna för att erbjuda wifi i särskilda boenden, med fokus på brukarnas egna lägenheter.

Digitalt först

Med digitalt först menas att tjänster och insatser som kan genomföras digitalt är det som föreslås som ett förstahandsval. Detta fråntar inte manuella insatser utan ska ses som att möjligheterna breddas för äldreomsorgens växande målgrupp.

Leda i förändring med fokus på digitalisering

Chefer och ledare i verksamheten har nyckelroller i en digital omställning för att utveckla verksamheterna. Införande av digitala tjänster och funktioner samt välfärds- och trygghetsskapande teknik förutsätter förändrade arbetssätt. Ett gemensamt stödmaterial kommer att tas fram för att stödja chefer och ledare i omställningsarbetet.

5. Framtagande av Digitaliseringsplan 2025-2026 med inriktning 2027

Äldreförvaltningen har genomfört fysiska och digitala möten med chefer, biståndshandläggare, medicinskt ansvariga för rehabilitering, sjuksköterskor, undersköterskor, administrativa roller samt verksamhetsutvecklare från flera stadsdelsförvaltningar.

En mätning av digital mognad på organisatorisk nivå har genomförts. Målsättningen var att fånga aktuellt nuläge i tillit till teknik samt undersöka beteendeförändring på organisatorisk nivå. Mätningen genomfördes i form av en enkät till chefer, verksamhetsutvecklare och roller med uppdrag inom digitalisering på stadsdelsförvaltningarna. Hög tillit till teknik och god förmåga att utveckla nya arbetssätt identifierades som två positiva faktorer. Behov som synliggjordes var att utveckla förmåga att prata digitalisering i verksamheter samt förutsättningar att arbeta långsiktigt med processer för digitalisering.

5.1 Arbetsformer för framtagande av digitaliseringsplan

Referensgrupp digitalisering

Referensgrupp digitaliserings syfte är att fånga upp behov och vara beredande och rådande i att identifiera och prioritera behov och initiativ samt att ha ett löpande informationsutbyte för att stimulera lärande. Äldreförvaltningen samordnar leder referensgruppen som består av följande;

Referensgrupp digitalisering

- Therese Lang, avdelningschef avdelningen för digitalisering och it, äldreförvaltningen (ordförande).
- Kristina Lundevall, enhetschef strategi och styrning inom avdelningen för it och digitalisering, stadsledningskontoret.
- Barbro Karlsson, utredare, Micasa Fastigheter i Stockholm AB.
- Caroline Blomberg-Ohlström, avdelningschef äldreomsorg, Bromma stadsdelsförvaltning.
- Leif Kananen, avdelningschef äldreomsorg, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning.
- Lena Slotte, avdelningschef äldreomsorg, Kungsholmen stadsdelsförvaltning.

- Eva Alama, avdelningschef äldreomsorg, Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning.

Styrgrupp digitalisering

Styrgruppens syfte är att prioritera, säkerställa finansiering och besluta om vilka behov och initiativ som ska lyftas in i digitaliseringsplanen. Styrgruppen ansvarar även för att förvalta digitaliseringsplanen. Äldreförvaltningen samordnar leder styrgruppen som består av följande;

- Patric Rylander, förvaltningschef, äldreförvaltningen (ordförande)
- Maria Mathiasson Laxvik, it-direktör, stadsledningskontoret.
- Maria Mannerholm, VD Micasa Fastigheter i Stockholm AB
- Fredrik Karlsson, tf. stadsdelsdirektör, Farsta stadsdelsförvaltning
- Susanna Halldin-Olsson, stadsdelsdirektör, Bromma stadsdelsförvaltning
- Lisa Kinnari, stadsdelsdirektör, Skärholmens stadsdelsförvaltning
- Alexandra Wynn, stadsdelsdirektör, Södermalms stadsdelsförvaltning.

Nätverk digitalisering äldreomsorgen

Under 2024 har ett nätverk för digitalisering inom äldreomsorgens startats upp med representanter från samtliga stadsdelsförvaltningar. Nätverket består av verksamhetsutvecklare eller motsvarande med fokus digitalisering. Syftet med nätverket är att etablera en verksamhetsnära samverkan och bidra till en sammanhållen riktning för äldreomsorgens digitalisering. Nätverket startades i maj 2024 och kommer att ha fyra träffar per år.

6. Slutord

Möjligheternas stad med förutsättningar att vara inkluderad i samhällets gemensamma utveckling ska äldreomsorgen vara ett tryggt område. Digitaliseringen för och med äldreomsorgen handlar om lika delar att ta tillvara på det som är bra likväl som att ha modet att blicka framåt. Den äldre stockholmarens behov är vårt gemensamma fokus med ständiga förbättringar.